

De gamle platter fortæller – 36.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

En pioner i landbruget

Den initiativrige proprietær Peder Hans Kornerup på Østrupgaard

Kornerupperne gjorde sig først og fremmest kendt som købmænd, men der var også fremragende landmænd blandt dem. En af disse var ejeren af Østrupgaard og Søgaard i Kirkerup, Peder Hans Kornerup, der blev fuglekonge i 1831.

Fugleskydningsplatten, der findes i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskabs samling på hotel Prindsen, er et prospekt fra Kornerup. I forgrunden står to mænd i samtale. Den ene har en hund med og bærer et gevær. Midt i billedet ses Kornerup Kirke.

*

Peder Hans Kornerup, der var søn af købmand Hans Kornerup, som vi omtalte i sidste uge, var født i 1793. Da han, knap 25 år gammel, overtog Østrupgaard, var den på 13 tdr. hartkorn, men da han døde i 1859, var den på 36 tdr. Han startede sin frugtbringende pionergerning som landmand med at bygge en ny hovedbygning på Østrupgaard. Det gamle stuehus var vel med sit stråtag og ikke alt for velisolerede bindingsværk næppe noget, der kunne friste den unge frøken Karen Brønning, datter af købmand Jacob Brønning. Med hende giftede han sig 18. december 1819, da bygningen stod færdig. Til Kornerups mange fortjenester hørte også hans interesse for de skønne kunster, og i hans tid kom der ofte kunstnere, blandt andre komponisten Weyse, der i forvejen var halvvejs roskildenser, og hvis gravsted findes på Gråbrødre kirkegård.

I 1839 købte Peder Hans Kornerup desuden Søgaard der dengang havde 24 tdr. hartkorn. Lige til 1851 drev han de to gårde, men overlod da sin svigersøn, Peder Martin Quist, Søgaard. I det hele taget erhvervede han i årens løb en række ejendomme. Men – som Østrupgaards nuværende ejer, forpagter Kai R. Dahl, skriver i en historisk oversigt over gården – ikke alene ved sine mange kloge ejendomshandler, men også ved sine fremragende landmandsegenskaber skilte proprietær Kornerup

sig ud fra hoben. Kornerup var en foregangsmand. Han dyrkede raps og andre handelsafgrøder og gav sin store kvægbesætning en rationel staldfordring, blandt andet med kartofler. Besætningen bestod delvis af schweiziske Berner-køer. På mange andre områder viste Kornerup stort initiativ. I 1847 byggede han en stor lade, og en halv snes år efter opførte han en 44 meter lang kostald. Han nedrev fæstehusene på nordskrænten ned mod Østrup og inddrog disse lodder i haven, hvis gamle træer han næsten alle må have plantet. Det var også ham, der i sine sidste år fik det meste af Østrupgaards jord merglet og drænet.

Peder Hans Kornerup døde på Østrupgaard 26. april 1859, og hans enke beholdt ejendommen uændret til 1861, da hun sidst på året solgte den til jægermester Rudolf Dahl, bedstefar til Kai R. Dahl.

*

Proprietær, Kornerups farfar var møller i Hove. En af hans sønner blev gårdejer i Gundsølille, og dennes eneste datter, Karen Marie, blev gift med møller Møllerup på Ladegaardsmøllen ved Roskilde. En af deres sønner var antikvitetshandler Otto Hauerberg Møllerup, der mere eller mindre stod model til Gustav Wiedes Tummelumsen.

- aj.

*

Efterskrift:

Peder Hans Kornerups skive er desværre ikke mere i fugleskydningsselskabets ejendom. I 1970'erne forsvandt en del skiver fra deres udstilling på hotel Prindsen. Det formodes, at en af disse var Peder Hans Kornerups kongeskive.

Billedet af skiven er det bedst muligt der kan skabes fra gamle arkiver.

Skiverne fra de afdøde fuglekonger er deponeret på Roskilde Museum, og en stor del af disse er ophængt i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde

Fugleskydningsselskab. De nulevende fuglekongers skiver er ophængt på restaurant Håndværkeren.

*

Det var ikke Peder Hans Kornerups farfar, men hans farbror der var møller i Hove.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 2. december 1972 og den 21. maj 2011